

Quan comença la propera crisi?

Per a Niño-Becerra la guerra d'aranzels comercials entre EUA i Xina pot marcar la fi dels anys expansius. L'augment dels tipus d'interès pot fer que comencin el proper cicle recessiu

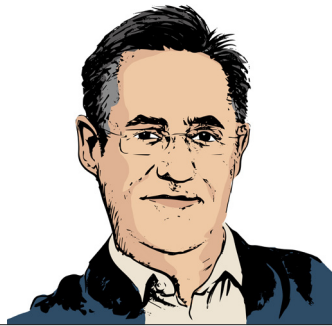
El 12 d'abril vaig participar en un debat sobre Europa a l'Institut Químic de Sarrià amb el catedràtic Santiago Niño-Becerra, del qual el diari digital @viaempresa va publicar una excel·lent crònica.

Vaig preguntar al conegut catedràtic quan creia que es podria produir el canvi de rasant de l'actual fase d'expansió econòmica de l'economia global, que s'ha vist afavorida per uns anys de preus baixos del petroli i també, especialment, per les polítiques monetàries ultraexpansives dels bancs centrals.

Per a Niño-Becerra, si segueix a l'alça la guerra d'aranzels comercials entre els EUA i la Xina, això pot marcar la fi dels anys expansius: les grans multinacionals aturarien inversions previstes per veure com evoluciona aquesta escalada de tensió, una congelació que després s'estendria a les pimes i així, en pocs mesos, cauria la creació d'ocupació i s'entraria en la fase recessiva del cicle econòmic.

Vaig pensar immediatament, en Alan S. Blinder, assessor econòmic de Bill Clinton, amb qui vaig coincidir a la darrera nit electoral nord-americana a la seu del Partit Demòcrata, quan Donald Trump es va imposar a Hillary Clinton: "Guanyi qui guanyi ja ha perdut el comerç internacional".

D'altra banda, la progressiva pujada de tipus d'interès que als EUA ja ha començat l'any passat, i que abans de final d'any sembla que iniciarà el Banc Central Europeu, també pot precipitar el proper cicle recessiu. Per aquest motiu i per la guerra comercial abans esmentada, ja es detecta una caiguda de l'optimisme comercial

RAMON TREMOSA

entre les empreses a Alemanya, país líder mundial en exportacions.

El cicle econòmic es compon de fases expansives i de fases recessives, on la producció, la renda i la riquesa creixen amb més o menys intensitat per raó del dinamisme dels agents econòmics.

La funció del sector públic consisteix a mirar de suavitzar les oscil·lacions del cicle econòmic, gastant en els períodes de recessió via dèficits públics i estalviant en els períodes d'expansió via superàvits pressupostaris. Si més no, aquesta va ser la lliçó que es va aprendre als anys 30 del segle passat, per prevenir futures Grans Depressions. Ara la situació, però, és diferent.

En aquesta crisi anomenada la Gran Recessió, iniciada amb el greu col·lapse financer de 2007-2008, els països avançats en van sortir relativament aviat, però als

països del sud d'Europa encara avui hi ha elevades taxes d'atur en les seves regions menys dinàmiques.

Alguns països com els Estats Units, Xina i Espanya han generat dèficits públics elevats en els darrers quatre anys, coincidint amb els moments més expansius del recent cicle econòmic: a Brussel·les es pregunten si la preferència pel deute públic és genètica a Madrid, atès que Espanya en genera sempre, hi hagi expansió o recessió econòmica. A Alemanya, en canvi, han aprofitat els darrers anys bons per reduir fortament el seu deute públic, del 81% del PIB el 2010 al 68% del PIB el 2016.

Espanya es pot trobar sense munició fiscal, entesa com a capacitat d'endeutament, si es produís una forta recessió econòmica: entre 2008 i 2018 el deute públic espanyol ha triplicat el seu pes en el PIB espanyol, passant del 35% al 100%. El deute total equival al 140% del PIB si s'hi inclouen tots els passius financers, segons el Banc d'Espanya.

També els bancs centrals han esgotat la seva munició, en unes polítiques monetàries superexpansives mai vistes abans, via tipus d'interès zero (que han esdevingut tipus reals negatius un cop descomptada la inflació) i via compres massives de deute públic i de deute de grans empreses.

Si hi ha una altra crisi financera forta com la provocada per les *subprime* fa 10 anys, la política econòmica tindrà molta menys capacitat d'actuació. La política fiscal dels governs i la política monetària dels bancs centrals han anat possiblement més enllà del que seria raonable.

Eurodiputat independent pel PDeCAT